

Sygn. akt II Ka 186/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Wojciechowski (spr.)

Sędziowie: SSO Marta Krajewska - Drozd

SSO Mariusz Sztorc

Protokolant: protokolant Beata Szczotkowska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej dla miasta Rzeszów - Jarosława Kulczyckiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 czerwca 2016 r.

sprawy M. L.

oskarżonego o przestępstwo z art. 178a § 4 kk w zw. z art. 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie

z dnia 19 stycznia 2016 r., sygnatura akt II K 726/15

I. **zmienia** zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

1. w opisie czynu przypisanego oskarżonemu sformułowanie: „Starosty (...) z dnia 28.12.2009 roku nr (...) o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi kat B” zastępuje zwrotem: „Prezydenta Miasta R. z dnia 28.12.2009 roku nr (...) o cofnięciu uprawnień kategorii B”,

2. za podstawę prawną orzeczenia świadczenia pieniężnego przyjmuje przepis art. 43a § 2 kk,

II. **utrzymuje w mocy** zaskarżony wyrok w pozostałej części,

III. **zasądza** od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 230 (dwustu trzydziestu) złotych tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

SSO Tomasz Wojciechowski

SSO Mariusz Sztorc SSO Marta Krajewska - Drozd

Sygn. akt II Ka 186/16

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 19 stycznia 2016 roku, sygn. akt II K 726/15 uznał oskarżonego M. L. za winnego tego, że w dniu

4 sierpnia 2015 roku ok. godziny 16:50 w R. na ul. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości (2,28, 2,53, 2,33 promila alkoholu w wydychanym powietrzu) prowadził w ruchu lądowym pojazd mechaniczny marki O. (...) o nr rej. (...), będąc uprzednio prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości wyrokami Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 14 lipca 2003 roku sygnatura X K 756/02, Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 16 września 2003 roku sygnatura XI K 480/03, Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 26 kwietnia 2004 roku sygnatura X K 916/03, Sądu Rejonowego w Opatowie z dnia 27 listopada 2009 roku II K 441/09, ponadto prowadził na drodze publicznej wyżej wymieniony pojazd nie stosując się do decyzji Starosty (...) z dnia 28.12.2009 roku nr (...) o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami silnikowymi kat B, tj. występku z art. 178a § 4 kk w zw. z art. 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 178a § 4 kk w zw. z art. 11 § 3 kk skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 42 § 3 kk Sąd orzekł środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych.

Na podstawie art. 49 § 2 kk Sąd orzekł wobec oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 15.000 zł.

Na podstawie art. 627 kpk Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 270 zł.

Powyższy wyrok apelacją zaskarżył obrońca oskarżonego zarzucając:

- rażącą niewspółmierność kary poprzez orzeczenie świadczenia pieniężnego w wysokości 15.000,00 zł oraz kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania na okres próby,
- rażące naruszenie prawa materialnego poprzez zastosowanie przepisu art. 49 § 2 kk – który został uchylony przed wydaniem wyroku,
- obrazę art. 424 § 2 kpk – poprzez nieprzytoczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku okoliczności, które Sąd miał na względzie przy wymiarze kary.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zawieszenie wykonania orzeczonej kary na okres próby oraz zasądzenie świadczenia pieniężnego w wysokości 10.000,00 zł.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Podniesiony w apelacji zarzut obrazy prawa materialnego zasługuje na uwzględnienie, aczkolwiek nie wymaga on dla swej skuteczności kwalifikowanej postaci uchybienia, skoro treść art. 438 pkt 1 kpk nie zawiera dookreślenia wskazującego na konieczność wystąpienia tego rodzaju podwyższonej miary wartościowania. Ponadto skuteczność środka odwoławczego polega na tym, że w następstwie jego rozpoznania możliwa stała się korekta opisu czynu przypisanego oskarżonemu, która z uwagi na porządkujący charakter nie może być postrzegana jako orzeczenie na niekorzyść M. L.. Natomiast krytyka zaskarżonego rozstrzygnięcia w zakresie rażącej niewspółmierności (w sensie surowości) kary i środka karnego nie uzyskuje akceptacyjnej oceny sądu odwoławczego. Podobnie rzecz się ma z zarzutem obrazy art. 424 § 2 kpk.

Niewątpliwie przyznać trzeba rację skarżącemu, kiedy twierdzi on, że stanowiący podstawę prawną orzeczenia świadczenia pieniężnego przepis art. 49 § 2 kk został uchylony z dniem 1 lipca 2015r. przez art. 1 pkt 22 ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 396). Od tej chwili materia ta została uregulowana w art. 43a § 2 kk, który dodano do ustawy karnej w oparciu o art. 1 pkt 15 przytoczonej uprzednio ustawy zmieniającej.

W omawianej sytuacji należało zatem – w uwzględnieniu postulatu wyartykułowanego w części motywacyjnej środka odwoławczego – przyjąć za podstawę prawną orzeczenia świadczenia pieniężnego przepis art. 43a § 2 kk, co znalazło swój wyraz w pkt I.2. wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy.

Sądowi odwoławczemu towarzyszy świadomość, że organem właściwym w kwestii cofnięcia uprawnień do kierowania pojazdami jest starosta, jednakże nie należy tracić z pola widzenia i tego, iż w miastach na prawach powiatu funkcję tę wykonuje jego prezydent. Takie też są uwarunkowania niniejszej sprawy.

Z kolei, w efekcie zestawienia opisu czynu zarzuconego oskarżonemu (który Sąd Rejonowy przyjął za własny bez jakichkolwiek zastrzeżeń) z dokumentami zalegającymi na kartach 16 i 17 akt sprawy, trudno odeprzeć wrażenie, że końcowy jego fragment stanowi swoistą kompilację treści dwóch decyzji wydanych z upoważnienia Prezydenta Miasta R., skoro z jednej zaczerpnięto datę wydania oraz oznaczenie sprawy, której dotyczy, zaś z drugiej (wcześniejszej) sposób rozstrzygnięcia.

Dlatego też, ze względu na potrzebę właściwego oznaczenia organu, który wydał decyzję w przedmiocie cofnięcia oskarżonemu uprawnień oraz przytoczenia jej treści, która nie jest obarczona mankamentem redakcyjnym mogącym sugerować, jakoby istniały pojazdy kategorii B (gdyż w rzeczywistości pojęcie „kategorii” łączyć należy z uprawnieniami do kierowania pojazdami) dokonano korekty opisu czynu przypisanego M. L. w zakresie wskazanym w pkt I.1. wyroku wydanego w następstwie kontroli instancyjnej.

W związku z podniesieniem zarzutu rażącej niewspółmierności kary wymierzonej oskarżonemu, którego rację odwołujący się upatrywał w niezastosowaniu środka probacyjnego przewidzianego w art. 69 § 1 kk, nieodzowne staje się przypomnienie, że zgodnie z brzmieniem art. 69 § 4 kk wobec sprawcy przestępstwa określonego w art. 178a § 4 kk sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach.

Od razu też odnotować wypada, że nie ma ustawowej definicji pojęcia „szczególnie uzasadnionego wypadku”, aczkolwiek powszechnie uważa się, że chodzi tutaj o nagromadzenie okoliczności łagodzących zwykłych bądź nietypowych, nadzwyczajnych, rzadko spotykanych, a także o ich łączną ocenę, która powinna ukształtować przekonanie sądu orzekającego, że zastosowany środek probacyjny posłuży do osiągnięcia celów kary, a w szczególności sprawca (oznaczonej kategorii czynów) nie popełni ponownie przestępstwa.

Tymczasem lektura apelacji prowadzi do klarownej konstatacji, że skarżący nie wykazał, ani nawet nie uprawdopodobnił w dostatecznym stopniu, iżby w realiach rozpoznawanej sprawy można było zasadnie przyjąć po stronie oskarżonego zaistnienie szczególnie uzasadnionego wypadku w rozumieniu art. 69 § 4 kk, który stanowi warunek konieczny podjęcia pozytywnej decyzji co do warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności wobec M. L..

W szczególności obie okoliczności, do których odwołał się wnoszący środek odwoławczy, tj. brak zaspokojenia potrzeb alimentacyjnych na rzecz uprawnionych osób (choć – jak oświadczył oskarżony – jest on wprawdzie ojcem pięciorga dzieci, lecz tylko dwoje z nich pozostaje na jego utrzymaniu), jak również ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów wynikłych z osadzenia sprawcy w zakładzie karnym, w żadnym razie nie są w stanie zakwestionować poprawności stanowiska zajętego przez sąd

I instancji. Rzecz mianowicie w tym, że nie wytrzymują one konfrontacji z okolicznościami dotyczącymi zarówno sposobu i okoliczności popełnienia przestępstwa, jak również właściwości osobistych oskarżonego, tudzież sposobu jego życia przed popełnieniem przypisanego mu występku, a także zachowania się po zrealizowaniu czynności sprawczej będącej przedmiotem osądu w toku niniejszego postępowania, które całkowicie pozostały poza zasięgiem rozważań autora apelacji.

I tak, stężenie alkoholu w organizmie oskarżonego bez mała pięciokrotnie przenosiło poziom uznany ustawowo za wartość progową stanu nietrzeźwości. Ponadto prowadził on samochód osobowy w czasie popołudniowego szczytu komunikacyjnego i w znacznej mierze w miejscu odznaczającym się dużym natężeniem ruchu ulicznego

(Aleją (...)). Na domiar sposób kierowania pojazdem mechanicznym był niebezpieczny, bowiem nie zapewniał właściwego panowania nad torem jego ruchu, o czym świadczy w sposób dobitny przemieszczanie się środka lokomocji od jednej do drugiej krawędzi jezdni bez jakiegokolwiek racjonalnej przyczyny. Nie bez znaczenia pozostaje też wyczerpanie jednym czynem znamion określonych w dwóch przepisach ustawy karnej. M. L. w przeszłości był już pięciokrotnie karany, w tym czterokrotnie za przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, jednakże stosowane wobec niego środki reakcji prawnokarnej, w tym łączące się z poddaniem sprawcy próbie, jak i polegające na efektywnym odbywaniu kary pozbawienia wolności nie zapobiegły ponownemu popełnieniu przestępstwa podobnego. Świadczy to w sposób dobitny o ich bezskuteczności, a z drugiej strony o znacznym stopniu zdemoralizowania oskarżonego, który z braku poczucia odpowiedzialności, tudzież wyobraźni, bądź też z powodu wyjątkowo znacznego poziomu swawoli zupełnie i permanentnie lekceważy podstawową zasadę bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Zresztą postawę M. L. wobec tego dobra prawem chronionego najtrafniej oddaje ta część zeznań S. C., w której świadek odtworzył wypowiedź oskarżanego bezpośrednio po zatrzymaniu, a sprowadzającą się do zakomunikowania funkcjonariuszowi policji, iż „dwa razy w życiu jechał po trzeźwemu”. W tej sytuacji przyznanie się oskarżonego do popełnienia zarzucanego czynu niepodobna traktować jako element szczerzej skruchy, będącej przejawem napiętnowania przestępczej zaszłości i uwrażliwienia na przyszłość, bowiem ma ono wyłącznie instrumentalny wydźwięk, obliczony na osiągnięcie doraźnej korzyści procesowej.

Dla porządku stwierdzić wypada i to, że – wbrew mniemaniu skarżącego - w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku można dopatrzeć się pewnych rzeczowych argumentów, które Sąd Rejonowy miał na uwadze przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu przypisanego oskarżonemu, stopnia winy sprawcy, a także

w zakresie doboru rodzaju i wysokości wymierzonej mu kary, w tym dlaczego jedynie kara bezwzględna pozbawienia wolności odpowiada indywidualnym potrzebom resocjalizacyjnym M. L., a równocześnie sprzyjać będzie kształtowaniu świadomości prawnej społeczeństwa. Konstatacja ta zyskuje przy tym tę doniosłość, że wyeksponowane okoliczności znajdują odpowiednie zastosowanie do orzeczenia o świadczeniu pieniężnym, co wynika wprost z treści art. 56 kk. Nawet, jeżeli pisemne motywy zaskarżonego wyroku nie w pełni odpowiadają wymaganiom, których należałoby oczekiwać od tego rodzaju dokumentu, to możliwe jest dokonanie kontroli instancyjnej rozstrzygnięcia wydanego przez sąd I instancji w oparciu o analizę dostępnych w sprawie dowodów i ich konfrontację z treścią uzasadnienia kwestionowanego orzeczenia. W końcu, zakaz uchylecia zaskarżonego wyroku

w sytuacji niespełnienia przez jego część motywacyjną wymogów ustawowych wynika z art. 455a kpk. Ogół przedstawionych w tym akapicie racji przesądza przeto o bezzasadności zarzutu obrazy art. 424 § 2 kpk.

Niewątpliwie środki karne powinny być traktowane jako składniki racjonalnej polityki kryminalnej, których celem jest naprawienie szkody, odebranie korzyści

i zapobieganie przestępstwom, nie zaś zwiększenie dolegliwości represji karnej. Jednakże istota świadczenia pieniężnego może w konkretnej sprawie sprowadzać się do funkcji związanych z potrzebą kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 czerwca 2015r., II KK 167/15, Prok. i Pr. 2015, nr 10, poz. 1). Opowiadając się za dopuszczalnością wykorzystania tego zapatrywania prawnego w realiach niniejszej sprawy, niczego nie można zarzucić Sądowi Rejonowemu w aspekcie określenia świadczenia pieniężnego w kwocie 15.000 zł. Odpowiada ona minimalnej ustawowej wysokości zwiększonej o połowę, a przy tym osiąga poziom 1/4 możliwej do przyjęcia kwoty w ujęciu maksymalnym i jakkolwiek stanowi bez mała dziesięciokrotność miesięcznego dochodu deklarowanego przez oskarżonego, to zachowując w polu widzenia przytoczoną we wcześniejszej części uzasadnienia argumentację dotyczącą sposobu i okoliczności popełnienia występku oraz właściwości osobistych M. L., a także dotychczasowego sposobu jego życia, jak też zachowania następczego względem zrealizowania czynności sprawczej, nie sposób uznać, by nosiła ona cechy rażącej niewspółmierności w rozumieniu art. 438 pkt 4 kpk i z tego względu podlegała ukształtowaniu w sposób istotnie (wyraźnie) odmienny.

Końcowo odnotować trzeba, że na rozprawie apelacyjnej ujawniono aktualną informację o osobie oskarżonego z Krajowego Rejestru Karnego, która jest tożsama co do treści z informacją będącą w dyspozycji Sądu Rejonowego, a tym samym przesądza o nietrafności sugestii odwołującego się sformułowanej w końcowej części apelacji w kwestii zatarcia któregokolwiek z wcześniejszych skazań.

Z naprowadzonych powyżej względów orzeczono jak w części dyspozytywnej, obciążając jednocześnie oskarżonego kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze, na które złożyły się wydatki z tytułu ryczałtu za doręczenie wezwań i innych pism sądowych (20 zł) oraz udzielenia informacji o osobie z Krajowego Rejestru Karnego (30 zł), a także opłata w wysokości 180 zł.

Wyrok Sądu Okręgowego znajduje oparcie w przepisach art. 437 § 1 kpk w zw. z art. 438 pkt 1 kpk i art. 636 § 1 kpk.

SSO Tomasz Wojciechowski

SSO Mariusz Sztorc SSO Marta Krajewska - Drozd